

Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωσις

«Ἐντολή γὰρ Κυρίου μὴ σιωπᾶν ἐν καιρῷ κινδυνευούσης Πίστεως. Λάλει γάρ, φησί, καὶ μὴ σιώπα... Διὰ τοῦτο καὶ γὰρ ὁ τάλας, δεδοικὸς τὸ Κριτήριον, λαλῶ».

(Ὁσ. Θεοδώρου Στουδίτου, PG 99, 1321)

■ Μία σημαντικὴ ἐπέτειος (1755/6-2025/6)

Τὰ 270 ἔτη ἀπὸ τῆς συνοδικῆς καταδίκης τοῦ βαπτίσματος / ραντίσματος τῶν Λατίνων¹

Πάπας Βενεδικ-
κτος ΙΔ' (174-1758)

Α'. Τὸ ἔτος 1755 ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Πάπα Βενεδίκτου ΙΔ' (1740-1758) βουῖλλα, ἡ ὁποία ἀνεγνώριζε τὸ ἔγκυρο τῶν Ὁρθοδόξων Μυστηρίων καὶ Τελετῶν, μετὰ ἀπὸ σχετικὴ ὑπόδειξι τῶν Ἰησουϊτῶν καὶ Οὐνιτῶν, οἱ ὁποῖοι μὲ ἰδιαίτερη ἔντασι ἐδραστηριοποιοῦντο προσηλυτιστικῶς στὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολήν καὶ διέδιδαν, ὅτι δῆθεν δὲν ὑπάρχει καμμία διαφορὰ μεταξὺ Ὁρθοδόξων καὶ Λατίνων, ἰδίως μάλιστα στὸ Μυστήριον τοῦ Βαπτίσματος, ὥστε νὰ προσελκύουν τοὺς Εὐσεβεῖς στὸν Παπισμὸ.

Ἐν τῷ μεταξύ, εἶχε προηγηθῆ βαθὺς διχασμὸς στὴν Κωνσταντινούπολι μεταξύ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ὑπὲρ τῆς κατ' οἰκονομίαν ἀποδοχῆς τοῦ βαπτίσματος / ραντίσματος τῶν Δυτικῶν καὶ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ἀπέρριπταν αὐτὸ ὡς «ψευδῶνυμον», ἐφ' ὅσον ἐτελεῖτο διὰ ραντισμοῦ καὶ ὄχι διὰ τριῶν πλήρων καταδύσεων.

Ἐξ αἰτίας τῶν μακρῶν καὶ ζωντανῶν ἐρίδων, ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλος Ε' (α. 1748-1751, β. 1752-1757), συνεκάλεσε Σύνοδον τὸν Ἰούλιον τοῦ 1755, στὴν ὁποίαν ἔλαβαν μέρος καὶ οἱ Πατριάρχες τῆς Ἀνατολῆς, Ἀλεξανδρείας Ματθαῖος (1746-1765) καὶ Ἱεροσολύμων Παρθένιος (1737-1766).

Ἡ ἱερὰ αὐτὴ Σύνοδος κατεδίκασε καὶ

Πατριάρχης ΚΠόλε-
ως Κύριλλος Ε'.

Πατριάρχης
Ἀλεξανδρείας
Ματθαῖος.

ἀπέβαλε τὸ βάπτισμα / ράντισμα τῶν Λατίνων καὶ γενικῶς ὄλων τῶν Δυτικῶν, ἡ δὲ Πρωᾶξις αὐτῇ (ὁ σχετικὸς Ὁρος ἐδημοσιεύθη τὸ 1756), εἶναι, ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι, μέχρι σήμερα ἡ τελευταία σχετικὴ ἐπίσημος ἀπόφασις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Εἶναι ἀξιοσημεῖωτον, ὅτι οἱ καλύτεροι Ὁρθόδοξοι Θεολόγοι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης (π.χ. Εὐστράτιος Αργέντης, Εὐγένιος Βούλγαρις), ὁ Λαὸς καὶ οἱ Μοναχοὶ ἐτάχθησαν ἀνεπιφυλάκτως ὑπὲρ τῆς στάσεως αὐτῆς τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Κυρίλλου Ε΄, ὁ ὁποῖος εἶχε πάντα τὰ γνωρίσματα τοῦ γνησίου Ὁρθοδόξου Ἀρχιερέως, ἐνστερνιζόμενος τὴν Ἡσυχαστικὴ-Κολλυβαδικὴ Παράδοσι.

Ἐν προκειμένῳ, εἶναι πολὺ σημαντικὸς ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου Ε΄ ὑπὸ τοῦ σπουδαίου λογίου τῆς ἐποχῆς του Σεργίου Μακραιίου (1735;-1819):

«Ἦν ... τὴν γνώμην εὐθύς, τὸν τρόπον ἀπλοῦς, εἰ καὶ τισὶ ποικίλος ἐδόκει, πρὸς τὰς πολλὰς μηχανὰς τῶν ἀντιπάλων πολλαχῶς ἀντιτασσόμενος, φιλάρετος, φιλάγαθος, ἐπιεικὴς, φιλομαθὴς, τῇ ἀναγνώσει τῶν θείων βιβλίων προσκείμενος, βίον ἡρημένος τὸν τελεώτερον, διὸ καὶ ἀγρυπνίας μείζονας καὶ νηστείας συνεχεστέρας ἐποίει, καὶ ἀκολουθίας ἐκκλησιαστικὰς μακροτέρας ἐφίλει, καὶ πρὸς πάντα γενναῖος ἐδόκει, ὀξύς τε περὶ τὰ πρακτέα, καὶ σφοδρὸς πρὸς τὰ δόξαντα, ἄτρεπτος καὶ ἀδεὴς πρὸς τὰ ἀντιπίπτοντα. Ἐντεῦθεν καὶ ζηλωτῆς τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων διάπυρος ἐγνωρίζετο καὶ παρὰ παντὸς τοῦ λαοῦ διεθρυλεῖτο καὶ διαφερόντως ἠγαπᾶτο, τῇ ἀγλαΐᾳ τῶν ἰδίων ἀρετῶν συμπάντων τὰς ψυχὰς καταθέλων καὶ ἐφελκόμενος, εἰ καὶ τὸν ἀληθῆ ζῆλον ἀνδρὸς ποικίλως συγκαλύψαι ἐτεχνῶντο οἱ διαβάλλοντες, πανοῦργον αὐτὸν ἀποκαλοῦντες, ὥσπερ οἱ αἰρετικοὶ αἰρετικὸν ἐδυσφήμουν τὸν ὀρθοδοξότατον...»².

* * *

Β΄. Στουὺς κόλπους τῆς λεγομένης *Οἰκουμενικῆς Κινήσεως* (1920 κ.έ.) ἔγιναν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ γίνωνται ἐκτενεῖς συζητήσεις ἰδίως γιὰ τὸ Μυστήριον τοῦ Βαπτίσματος, μὲ τὸ ὅποιο πραγματοποιεῖται ἡ εἴσοδος στὴν Μία καὶ Μοναδικὴ Ἐκκλησία.

Οί ἐξ ὀρθοδόξων Οἰκουμενισταὶ στὶς συζητήσεις αὐτὲς δὲν λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τοὺς τὴν Ἀποκεκαλυμμένη Ἀλήθεια, δὲν ἀκολουθοῦν τὴν Εὐαγγελική, Ἀποστολική, Συνοδική καὶ Πατερικὴ Παράδοσι.

Ἐχουν διατυπώσει εὐκρινέστατα τὴν ἀντροθόδοξη ἄποψι καὶ ἐπιμένουν εἰς αὐτήν, ὅτι τὸ «πνεῦμα τῆς ἀδελφοσύνης» μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Παπικῶν «προέρχεται ἐκ τοῦ μοναδικοῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς συμμετοχῆς εἰς τὴν μυστηριακὴν ζωὴν», ἐφ' ὅσον «ὡς ἐκ τοῦ Βαπτίσματός των εἶναι ἐνσωματωμένοι εἰς τὸν Χριστόν»³!

Ἐπίσης, στὸ Κείμενο τῆς Βελεμενδίου Ἐνώσεως (Λίβανος, Ἰούνιος 1993), ὑπεγράφη ἀπὸ τοὺς ἐξ ὀρθοδόξων Οἰκουμενιστὰς καὶ τοῦ Βατικανοῦ μεταξὺ ἄλλων καὶ ἡ ἐξῆς δήλωσις, μὲ τὴν ὁποία διεκηρύχθη σαφέστατα ἡ αὐτο-συνειδησία τους, ὅτι Παπισμὸς καὶ Ὁρθοδοξία εἶναι δῆθεν Ἀδελφές Ἐκκλησίαι, ἔχουν δῆθεν Κοινὰ Μυστήρια καὶ ἔχουν δῆθεν Κοινὲς Σωτηριολογικὲς Δυνατότητες:

«Ἐκατέρωθεν ἀναγνωρίζεται, ὅτι ὅσα ἐνεπιστεύθη ὁ Χριστὸς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Του – ὁμολογία τῆς ἀποστολικῆς πίστεως, μετοχὴ εἰς τὰ αὐτὰ μυστήρια, κυρίως εἰς τὴν μίαν ἱερωσύνην τὴν τελοῦσαν τὴν μίαν θυσίαν τοῦ Χριστοῦ, ἀποστολικὴν διαδοχὴν τῶν ἐπισκόπων – δὲν δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἀποκλειστικὴ ἰδιοκτησία μιᾶς τῶν ἡμετέρων Ἐκκλησιῶν. Εἶναι σαφὲς ὅτι ἐντὸς τοῦ πλαισίου τούτου ἀποκλείεται πᾶς ἀναβαπτισμὸς»⁴.

Εἶναι προφανέστατον, ὅτι ἡ Ἐνωσις τῶν ὀρθοδόξων καὶ παπικῶν Οἰκουμενιστῶν στὸ Βελεμένδιο τοῦ Λιβάνου ἀπετέλεσε τὸν **θρίαμβο τῆς παπικῆς διπλωματίας** καὶ ἀπέδειξε μὲ τὸν πλέον ἀναμφισβήτητο τρόπο, ὅτι τὸ ἀρχικῶς θεωρούμενο ὡς μικρὸ καὶ δευτερεῦδον ζήτημα τῆς **ἀλλαγῆς τοῦ Ἡμερολογίου τὸ 1924** ὠδήγησε στὴν ἀθέτησι τῶν **μεγάλων καὶ πρωτευνόντων**, δηλαδὴ στὸν πλήρη **ἐξοικουμενισμὸ καὶ ἐκλατινισμὸ** τῶν ὀρθοδόξων.

* * *

Γ'. Εἶναι ὅμως καὶ γιὰ ἓναν ἀκόμη λόγο πολὺ ἐπίκαιρος ἡ ἀναδρομὴ στὸν Ὅρον τοῦ 1755 περὶ τοῦ λεγομένου βαπτίσματος τῶν Δυτικῶν, ἐφ' ὅσον τὸ τελούμενο σήμερα **βάπτισμα** ἀκόμη καὶ στὰ ὄρια τῆς **Καινοτομίας**, δηλαδὴ τοῦ **Οἰκουμενισμοῦ-Νεοημερολογιτισμοῦ**, τείνει νὰ καταστῇ κατ' ἀκρίβειαν **ράντισμα**.

Οί διαφορές ὁμῶς Βαπτιζομένοι καὶ Ραντιζομένοι εἶναι ἀγεφύρωτες, ὅπως πολὺ χαρακτηριστικὰ τὶς ἐπισημαίνει ὁ ἀείμνηστος Διδάσκαλος τοῦ Γένους Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ἐξ Οἰκονόμων (1780-1857):

α) Ὁ πρῶτος «ἐνθάπτεται ὡς νεκρὸς ἐν τάφῳ», «καὶ πάλιν ἀνίσταται», εἰς «μίμησιν τοῦ Κυρίου». Ὁ δεῦτερος «ἐπιβρεχόμενος, ἴσταται ὄρθιος» καὶ «οὔτε καταβαίνει, οὔτε πάλιν ἀναβαίνει... ὡς ἐκ τάφου». **β)** Ὁ α' «διὰ τοῦ ἰδίου σώματος τὴν τριήμερον ταφήν καὶ ἀνάστασιν ἐξεικονίζει». Ὁ β' «αὐτὸς μὲν οὐδαμῶς ἐξεικονίζει τὸ μυστήριον», μὴ μετέχων εἰς τὸ γεγονός καθ' αὐτό. Διὰ δὲ τοῦ ραντισμοῦ ὑφίσταται «ἀλλόκοτον καὶ παρὰ φύσιν... ἐνταφιασμόν». **γ)** Ὁ α' «ἔχει τὸν τάφον... εἰς ὄν... καταβαίνει». Ὁ β' «φέρει τὸν τάφον οἶον ἐπικείμενον ἐπὶ κεφαλῆς, κάκειθεν κατερχόμενον μέχρι ποδῶν, οὐ τί ἂν γένοιτο ψευδέστερον;»⁵.

Διαπιστώνεται λοιπόν, ὅτι ἦσαν ὄντως θεοφόροι καὶ θεοκίνητοι οἱ Ἅγιοι Πατέρες, ὅταν ὑπεστήριζαν διὰ τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης, ὅτι

• «ἡ ἐν ὀλίγῳ τῆς ἀληθείας παρατροπή, τῇ ἀσεβείᾳ τὴν πάροδον δέδωκεν»⁶.

[ἡ μικρὰ ἀπόκλισις ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν, ἔχει δώσει εἴσοδο / δίοδο στὴν ἀσέβεια].

* * *

Ὅρος τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας περὶ τοῦ βαπτίσματος τῶν Δυτικῶν [Ἰούλιος 1755]

† Πολλῶν ὄντων τῶν μέσων, δι' ὧν τῆς σωτηρίας ἡμῶν ἀξιούμεθα καὶ τούτων, ὡς εἶπειν, κλιμακῆδόν ἀλληλενδέτων καὶ ἀλληλουχομένων ὄντων, ἅτε δὴ πάντων πρὸς τὸ αὐτὸ τέλος ἀφορώντων, πρῶτόν ἐστι τὸ τοῖς ἱεροῖς Ἀποστόλοις θεοπαράδοτον Βάπτισμα, οἷα δὴ τῶν λοιπῶν τούτου χωρὶς ἀπρακτούντων· «ἐὰν γάρ τις μὴ γεννηθῆ, φησὶν, ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν»· ἔδει καὶ γὰρ ἀναγκαίως, τῆς πρώτης γεννήσεως ἐπὶ τὸν θνητὸν τουτονὶ βίον παραγαγούσης τὸν ἄνθρωπον, γέννησιν ἑτέραν ἐξευρεθῆναι καὶ τρόπον μυστικώτερον, μήτε

ἀπὸ φθορᾶς ἀρχόμενον, μήτε εἰς φθορὰν καταλήγοντα, δι' οὗ γένοιτ' ἂν ἡμῖν δυνατὸν μιμήσασθαι τὸν ἀρχηγὸν τῆς σωτηρίας ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν.

Τὸ γὰρ ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ ὕδωρ τοῦ Βαπτίσματος ἐν τάξει μήτρας λαμβάνεται, καὶ τόκος τῷ τικτομένῳ γίνεται, ἧ φησιν ὁ Χρυσόστομος· τὸ δὲ ἐν τῷ ὕδατι ἐπιφοιτῶν Πνεῦμα ἐν τάξει Θεοῦ τὸ ἔμβρυον διαπλάττοντος· καὶ ὡσερ Ἐκεῖνος μετὰ τὴν ἐν τάφῳ κατάθεσιν τριταῖος ἐπὶ τὴν ζωὴν ἀνεφοίτησεν, οὕτως οἱ πιστεύοντες, ἀντὶ τῆς γῆς, τὸ ὕδωρ ὑποδυόμενοι, ἐν τρισὶ καταδύσει τὴν τριήμερον ἑαυτοῖς χάριν τῆς Ἀναστάσεως ἐξεικονίζουσι, ἁγιαζομένου τοῦ ὕδατος τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ παναγίου Πνεύματος, ὡς ἂν τῷ μὲν φαινομένῳ ὕδατι τὸ σῶμα φωτίζοιτο, τῷ δὲ ἀοράτῳ Πνεύματι τὸν ἁγιασμόν ἢ ψυχὴ λήψαιτο· ὡς γὰρ τὸ ἐν τῷ λέβητι ὕδωρ τῆς τοῦ πυρὸς μεταλαμβάνει θερμότητος, οὕτω τὸ ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ ὕδωρ τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Πνεύματος εἰς θεῖαν μεταστοιχειοῦται δύναμιν, καθαίρον μὲν καὶ υἰοθεσίας ἀξιῶν τοὺς οὕτω βαπτιζομένους, τοὺς δὲ ἄλλως πως τελουμένους, ἀντὶ καθάρσεως καὶ υἰοθεσίας ἀκαθάρτους καὶ σκότους υἰοὺς ἀποφαῖνον.

Ἐπειδὴ τοιγαροῦν πρὸ χρόνων ἤδη τριῶν ζήτημα ἀνεφύη, εἰ τὰ παρὰ τὴν Παράδοσιν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ θείων Πατέρων καὶ παρὰ τὴν συνήθειαν καὶ διαταγὴν τῆς Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἐπιτελούμενα βαπτίσματα τῶν αἰρετικῶν δεκτὰ ἐστὶ, προσερχομένων ἡμῖν, ἡμεῖς, ἅτε θεῷ ἐλέει τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἐντραφέντες, καὶ τοῖς Κανόσι τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων καὶ θείων Πατέρων ἐπόμενοι, καὶ μίαν μόνην γινώσκοντες τὴν ἡμετέραν ἁγίαν Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ταύτης τὰ Μυστήρια, ἐπομένως καὶ τὸ θεῖον Βάπτισμα, ἀποδεχόμενοι, τὰ δὲ ὑπὸ τῶν αἰρετικῶν, ὅσα μὴ ὡς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῖς ἱεροῖς Ἀποστόλοις διετάξατο καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μέχρι τῆς σήμερον ποιεῖ, ἐπιτελούμενα, ἐφευρέματα ἀνθρώπων διεφθαρμένων ὄντα, ὡς ἀλλόκοτα καὶ τῆς Ἀποστολικῆς ὅλης Παραδόσεως ἀλλότρια γινώσκοντες, ἀποστρεφόμεθα κοινῇ διαγνώσει.

Καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν ἡμῖν προσερχομένους ὡς ἀνιέρους καὶ ἀβαπτίστους δεχόμεθα, ἐπόμενοι τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ,

τῷ τοῖς Μαθηταῖς αὐτοῦ ἐντειλαμένῳ βαπτίζειν «εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος»· τοῖς τε ἱεροῖς καὶ θείοις Ἀποστόλοις, διαταττομένοις ἐν τρισὶ καταδύσεσι καὶ ἀναδύσεσι τοὺς προσερχομένους βαπτίζειν καὶ ἐν ἐκάστη τῶν καταδύσεων ἐν ὄνομα ἐπιλέγειν τῆς ἁγίας Τριάδος· τῷ τε ἱερῷ καὶ ἰσαποστόλῳ Διονυσίῳ, λέγοντι «τρὶς ἐν κολυμβήθρα ὕδωρ καὶ ἔλαιον ἡγιασμένα ἐχούσῃ τὸν προσερχόμενον παντὸς ἀμφίου γεγυμνωμένον βαπτίζειν, τὴν τρισσὴν τῆς θείας μακαριότητος ἐπιβοήσαντα ὑπόστασιν, καὶ εὐθὺς τῷ θεουργικωτάτῳ Μύρῳ τὸν βαπτισθέντα ἐπισφραγίζειν, καὶ μέτοχον ἀποφαίνειν λοιπὸν τῆς ἱεροτελεστικωτάτης Εὐχαριστίας· τῇ τε Δευτέρᾳ καὶ Πενθέκτῃ ἁγίαις Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις, διαταττομέναις τοὺς μὴ βαπτιζομένους εἰς τρεῖς ἀναδύσεις καὶ καταδύσεις καὶ ἐν ἐκάστη τῶν καταδύσεων μίαν ἐπίκλησιν τῶν θείων Ὑποστάσεων μὴ ἐπιβοῶντας, ἀλλ' ἄλλως πως βαπτιζομένους, ὡς ἀβαπτίστους προσδέχεσθαι τῇ Ὁρθοδοξίᾳ προσιόντας.

Τούτοις τοίνυν τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς Διατάγμασιν ἐπόμενοι καὶ ἡμεῖς, τὰ μὲν τῶν αἰρετικῶν βαπτίσματα, ὡς ἀπάδοντα καὶ ἀλλότρια τῆς ἀποστολικῆς θείας διατάξεως καὶ ὕδατα ἀνόνητα, ὡς ὁ ἱερὸς Ἀμβρόσιος καὶ ὁ μέγας φησὶν Ἀθανάσιος, καὶ ἁγιασμὸν μηδένα παρέχοντα τοῖς ταῦτα δεχομένοις, καὶ πρὸς κάθαρσιν ἀμαρτημάτων οὐδὲν ὠφελοῦντα, ἀπόβλητα καὶ ἀποτρόπαια ἡγούμεθα.

Τοὺς δ' ἐξ αὐτῶν ἀβαπτίστως βαπτιζομένους ὡς ἀβαπτίστους ἀποδεχόμεθα, προσερχομένους τῇ Ὁρθοδόξῳ Πίστει, καὶ ἀκινδύνως αὐτοὺς βαπτίζομεν, κατὰ τοὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς Κανόνας, οἷς ἀραρότως ἐπιστηρίζεται ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ καὶ Ἀποστολικὴ καὶ Καθολικὴ Ἐκκλησία, ἡ κοινὴ Μήτηρ πάντων ἡμῶν.

Καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ κοινῇ ἡμῶν διαγνώσει καὶ ἀποφάνσει σφραγίζομεν τὸν Ὅρον ἡμῶν τοῦτον, ταῖς Ἀποστολικάις καὶ Συνοδικαῖς Διαταγαῖς συνάδοντα, διαβεβαιοῦντες αὐτὸν δι' ἡμετέρων ὑπογραφῶν.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ αψνε' . [1755]

† Κύριλλος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

† Ματθαῖος ἐλέω Θεοῦ πάπας καὶ πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως
Ἀλεξανδρείας καὶ κριτῆς τῆς Οἰκουμένης.

† Παρθένιος ἐλέω Θεοῦ πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως
Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης.

Ύποσημειώσεις

1. Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ωρωπού καὶ Φυλῆς κ. Κυπριανού, 4/17.6.2025.

• **Κύρια βοηθήματα:** **α.** Πρωτοπρεσβυτέρου Γ. Μεταλληνοῦ, «Ὁμολογῶ ἐν Βάπτισμα...», Ἀθήναι 1983. **β.** Ἰωάννου Καρμίση, Τὰ Δογματικά καὶ Συμβολικά Μνημεῖα..., τόμος Β΄, ἐν Ἀθήναις 1953. **γ.** Ράλλη-Ποτλῆ, Σύνταγμα..., τ. Ε΄, Ἀθήνησιν 1858. **δ.** Mansi, Sacrorum Conciliorum..., τ. 38, Parisiis 1907. **ε.** Εὐστρατίου Ἀργέντου, Ἄνθος τῆς Εὐσεβείας, ἔκδ. β΄, Λειψία 1757. **ς.** Εὐαγγέλου Α. Σκουβαρά, Σηπλιτευτικά Κείμενα τοῦ ΙΗ΄ αἰῶνος (κατὰ τῶν Ἀναβαπτιστῶν), Ἀθήναι 1967. **ζ.** Ἑλένης Γ. Γιαννακοπούλου, Τὸ Βάπτισμα τῶν μὴ ὀρθοδόξων, 1453-1756..., ἔκδ. β΄, Ἀθήνα 2015. **η.** Χρήστου Κ. Παπαθανασίου, Τὸ «κατ' ἀκριβειαν» Βάπτισμα καὶ οἱ ἐξ αὐτοῦ παρεκκλίσεις, Ἀθήνα 2001.

• **Ὁ Ὅρος** ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον τὸ 1756, στὸ ἔργο «Ραντισμοῦ Σηπλιτευσις», σελ. ρογ΄-ρος΄.

2. Π. Γ. Μεταλληνοῦ, ἔνθ. ἀνωτ., σελ. 62, ὑποσημ. 287.

3. Ἀρχιμ. Κυπριανοῦ Ἁγιοκυπριανίτου, Ὁρθοδοξία καὶ Οἰκουμενικὴ Κίνησις, σελ. 18, Ἀθήνα 1997 («Κοινὸ Ἀνακοινωθὲν» πατριάρχου Βαρθολομαίου καὶ πάπα Ἰωάννου Παύλου Β΄, Ρώμη 1995. Βλ. περιοδ. «Ἐπίσκεψις», ἀριθμ. 520/31.7.1995, σελ. 20).

4. Ἐφημερ. «Καθολικὴ», ἀριθμ. 2.705/20.7.1993, σελ. 3: «Ἡ Οὐνία ὡς μέθοδος ἐνώσεως κατὰ τὸ παρελθόν, καὶ σημερινὴ ἀναζητήσις τῆς πλήρους κοινωνίας», § 13 (Τὸ ἐπίσημο κείμενο τῆς «Ζ΄ Ὀλομελείας τῆς Διεθνούς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου», Βελεμένδιον Λιβάνου, 17-24.6.1993).

5. Π. Γ. Μεταλληνοῦ, ἔνθ. ἀνωτ., σελ. 42, ὑποσημ. 184.

6. Ἀγίου Γρηγορίου Νύσσης, PG τ. 44, στλ. 1249.